

Spis treści

MACIEJ STRYJKOWSKI I JEGO DZIEŁO	5
Życie i twórczość	5
Mecenat Chodkiewiczów i Jerzego Olelkowicza	10
Geneza dzieła	12
Warsztat naukowy pisarza	13
Losy rękopisu <i>O początkach</i>	18
Zachowany odpis dzieła <i>O początkach</i>	19
Rękopis nieświecki a <i>Kronika polska</i> drukowana	20
Podstawa niniejszego wydania	22
Opinie o autorze	23
O JĘZYKU MACIEJA STRYJKOWSKIEGO I ZASADACH OBECNEGO WYDANIA	26
MACIEJA STRYKOWSKIEGO <i>O POCZĄTKACH, WYWODACH</i>	31
(Dedykacja)	
Jaśnie Oświeconemu i Wielmożnemu Panu, Panu Jurjemu Olelkowiczu, z łaski Bożej Śluczkemu z wielkich księdzów litewskich i kijowskich, książęciu etc., Panu swemu miłościwemu Maciej Strykowski służby życzliwe zaleca	33
MACIEJA STRYKOWSKIEGO <i>O POCZĄTKACH, WYWODACH, DZIELNOŚCIACH, SPRAWACH RYCERSKICH I DOMOWYCH SŁAWNEGO NARODU LITEWSKIEGO, ŻEMOJDZKIEGO I RU- SKIEGO, PRZEDTYM NIGDY OD ŻADNEGO ANI KUSZONE, ANI OPISANE, Z NATCHNIENIA BOŻEGO A UPRZEJMIE PILNEGO DOŚWIADCZENIA KSIĘGI PIERWSZE ETC.</i>	41
Rozdział pierwszy	43
Szersze świadectwo Florusowo o Cymbrach, przodkach litewskich, szwedzkich, duńskich etc.	48
Stadyjusowo, Plutarchowo, Decyjusowo świadectwo z moim przydaniem na potrzebnych miejscach o Cymbrach	48

Wedenuto, pierwszy król pruski i tych ziem, gdzie Litwa, Żemodź i Łotwa, jednowładca, według starych krojnik cymbryjskich roku po narodzeniu Chrystowym 373	55
O przyściu włoskiego narodu do Litwy z Palemonem, albo dowodnie Publiusem Libonem i z szlachtą rzymską. Domniemania, zdania, dowody i przyczyny różne	56
Pierwsza przyczyna przyścia Włochów w te kraje	57
Wtóra przyczyna	64
Trzecia przyczyna	65
Czwarta przyczyna jak Florus pisze, <i>lib. 4, cap. 2</i>	69
<i>Opinio</i> albo domniemanie Miechoviusovo o wywodzie Litwy, ale snąc staroświeckie, z moją korekturą	72
Świadectwo o Litwie Jodocusa Decyjusa Ludwika z moim rzeczy omylnych poprawieniem a potrzebnych przydanim w księgach <i>O familiję Jagielowej, fol. 34.</i>	74
O Weidewucie, królu pierwszym pruskim z Alanów albo Litalanów wybranym, Erazmus Stella Libonothanus w księgach wtórych dawności pruskich o Alanach, przodkach prawdziwych litewskich, z Gotów idących i o pierwszym książęciu Litalanie tak pisze do mistrza pruskiego Fryderyka, saskiego księcia, przy czym też świadectwo krojniki pruskiej niemieckim językiem wydanej przytoczyliśmy	80
Ostateczna <i>opinio</i> Bielskiego o Litwie	86
Piąta przyczyna przyścia Włochów w litewskie strony	87
Szósta przyczyna	88
O potomkach sławnych książąt litewskich, żmojdzkich i niektórych ruskich z narodu Palemona, patrycyjusza i księcia rzymskiego	90
Borkus, Konas albo Kunas, Spera, Doszprungus — potomkowie Palemonowi	92
Kiernus litewskie, Gymbut żmojdzkie książęta, Kunasowcy	93
O zniewoleniu Litwy od ruskich książąt	96
O częstych bitwach z ruskimi książętami Połowców i Pieczygów, pobratynów litewskich, a o pierwszym wywodzie ich narodu, czego trudno wierszem pisać dla imion ruskich i połowieckich <i>etc.</i>	97

O wewnętrznych wojnach ruskich książąt a zabiciu Borysa i Zaslawa kijowskiego	98
O rozterkach ruskich książąt o stolicę kijowską i zabiciu Jaropolka Zaslawicza, księcia łuckiego i włodzimirskiego od dworzanina własnego	100
O burzeniu Polski przez ruskie książęta z Litwą i porażeniu ich, o czym Długossus, Vapovius, Kadlubkus i Miechovius <i>fol. 58, lib. 3, cap. 4, Cromerus lib. 5</i>	101
O porażeniu książąt ruskich od Polowców	102
O porażeniu Polowców	103
O srogich a częstych raz po raz wewnętrznych wojnach i rozterkach szkodliwych książąt ruskich	104
O przyzwaniu Kolomana, króla węgierskiego, na pomoc Swatopolkowi a porażeniu jego i o wspólnych bitwach książąt ruskich i ugodzie ich	107
O sławnych a szczęśliwych kilku, raz po raz, zwycięstwach ruskich książąt nad Polowcy, a o wtargnięciu Litwy z Prusami do Rusi roku od Chrystusa Pana 1103, o czym Miechovius <i>lib. 5, fol. 82, cap. 15, Vincentius Kadlubkus et Bielscius in libro Croniconum secundae editionis ex Vapovio fol. 245</i>	109
O porażeniu Jatwieżów, pobratynów litewskich, od Rusaków i wygładzeniu ich od Polaków, a co byli zacc ci Jatwieżowie	112
O rozterkach między książęty ruskimi Miechovius, <i>folio 84, lib. 3, cap. 15</i>	115
O burzeniu Polski przez Wołodora i pojmaniu jego. Miechovius <i>fol. 76, cap. 13, lib. 3, Cromerus lib. 5</i>	115
O prowadzeniu przez Bolesława polskiego na ruskie państwo Jarosława i zabiciu jego, a o wtórem porażeniu syna Wołodora przemyskiego	116
O rozterkach książąt ruskich po śmierci Włodzimirza kijowskiego	117
O zruceniu od książąt ruskich jarzma polskiego (O czym Długosz <i>et</i> Miechovius <i>fol. 81, cap. 14, Cromerus i ruskie historyje</i>)	119
O pojmaniu Jaropolka, księcia kijowskiego i włodzimirskiego, chytrym fortelem i z przyniesienia do Polski <i>etc.</i>	122
Oddanie chytrłości chytrością od Jaropolka Bolesławowi	123
O chytrym porażeniu Bolesława Krzywoustego od ruskich książąt pod Haliczem roku 1139	125

O śmierci Jaropelkowej a o srogich, częstych a ustawicznych rozterkach i wojnach książąt ruskich o stolicę kijowską	127
O bitwie pod Haliczem z książętą ruskimi i porażeniu ich	133
O złupieniu Kijowa i porażeniu książęcia rezańskiego	136
O rozterkach księstwa halickiego	137
O porażeniu Połowców i złupieniu Kijowa <i>etc.</i>	139
O doprowadzeniu przez Polaki Romana, książęcia włodzimirskiego, na państwo halickie <i>etc.</i>	140
O porażeniu Połowców i rozterkach kijowskich	141
O tyraństwie Romana, włodzimirskiego i halickiego książęcia, monarchy ruskiego, i o wyprawie jego do Polski <i>etc.</i>	141
O bitwie pod Zawichostem z książęciem Romanem włodzimirskim i halickim i o zabiciu jego	143
O burzeniu ruskich księstw przez Litwę i Żmudziny a o ich pierwszym u historyków objaśnionym imieniu	145
Żywibunt Dorsprungowicz z herbu Kitaurus albo Hipocentaurus, po Kier-nusie Kunasowiczu książdz litewski, a Montwił Gymbutowicz żemojdzkie książę	153
O rozterkach między książętą ruskimi i o najazdach Litwy do Rusi a porażeniu ich. Miechovius, <i>fol.</i> 123, <i>lib.</i> 3, <i>cap.</i> 33, i latopisze ruskie	158
O koronowaniu na królestwo galackie albo halickie i włodzimierskie Kolomana, syna Andrzeja króla węgierskiego (1208) i wypędzeniu jego a porażeniu Węgrów i Polaków od Rusi <i>etc.</i>	159
O porażeniu ruskich książąt od Polaków <i>etc.</i> roku 1211.	163
O pierwszym przyściu Scytów albo Tatarów w te pola, gdzie dziś osiedli, Połowców wygnawszy i wybiwszy, zacych i ruskie książęta porazili i znie-wolili roku 1211	164
O familii książąt druckich z monarchów kijowskich, z których ostroskie z Ostrogu i z Dubna, zasławskie z Zasławia wołyńskiego, k'temu sokolińskie z Sokolniej <i>etc.</i> książęta idą <i>etc.</i>	167
O wyprawie Litawów do ruskich księstw i porażeniu ich Roku Pańskiego 1214, 15 <i>et</i> 16.	169

Znaczna i pożyteczna wyprawa Litawów i Żemojdz z Erdziwilęm Montwiłowiczem książęciem do ruskich krain i opanowaniu ich roku od Chrystusa 1217	171
Pierwsze powiaty w Litwie i familije	177
O trzech stolicach książąt litewskich i o porażeniu Tatarów zawojskich przez Erdziwiła	180
Mingajło Erdziwilowicz, książę litewskie, na Nowogródku i na Połocku etc.	183
Skirmunt nowogrodzkie, Ginwił napierwszy z Litwy chrześcijanin, połockie książęta Mingajłowicz	183
Bitwa i zwycięstwo Skirmuntowo nad kniazem łuckim roku 1220	184
Skirmunt Balakleja, carza zawojskiego, poraził. Roku 1221	185
Kurdas, zawojski carz, od litewskich i ruskich książąt porażony	186
Ryngolt Algimuntowicz, wielki książę litewski, żmudzki i ruski roku Pańskiego 1200 w Nowogródku zgodnie od wszystkich stanów podniesiony, od którego czasu dopiero się począł tytuł Wielkiego Księstwa Litewskiego, gdy się Żmudź, Litwa, Nowogródek jednemu dostały	187
O przyściu Zakonu braciej Krzyżaków domu niemieckiego, tytułu Panny Maryji w Hierusale do iflandzkiej, potym do pruskiej ziemi, z którymi długo Prusowie, Łotwa i Kurlandowie, a najdlużej Litwa i Żemodź pogani wojny wiedli, którzy ich też z Kazimierzem Jagiellowiczem w Prusiech, a w Liflandziech z Zygmuntom Augustem dokonali i wykorzenili	189
Mendog albo Mendolfus Ryngoltowicz, wielki książę a potym król litewski, żmudzki i nowogrodzki, roku od narodzenia Chrystusowego 1240. <i>Secundum croniconum Prusiae, Cromeri, Miechovii etc. asertionis</i>	194
Strojnata albo Trojnata, synowiec Mendolfów, książę litewskie i żmudzkie 1263	200
Wojsielk albo Wolstynik, syn Mindogów, będąc pierwej czerńcem ruskiego zakonu z monasteru wroskiego, który był sam założył i fundował, jak Kazimierz Pierwszy Polski, na księstwo litewskie ojczyste wstąpił	201
Świntorog, syn Ucienusów, który był w opiece u Ryngolta z herbu Kitaurusa, książę natenczas żmudzkie, na państwo litewskie od wszystkich stanów jednostajnym głosem wybrany roku Pańskiego 1268	206
Giermont, syn Świntogrodów, wielki książę litewski, ruski i żmudzki, roku 1272	207
Giligin albo Aligin i Trabus, bracia Giermontowicz roku 1276	210

Roman albo Romunt Giliginowicz, książę litewskie <i>etc.</i>	211
Trabus Giermontowicz, książę żmudzkie, dla opieki do lat słusznych synów Romanowych a wnuków swych na Wielkie Księstwo Litewskie i Ruskie zgodliwie wybrany roku Pańskiego 1278	212
Rozdzielenie Wielkiego Księstwa Litewskiego według dziedziców na pięć części 1279	212
Trojden Romanowicz, jatwieskie, podlaskie i dojnowskie książę, na Wielkie Księstwo Litewskie Żmódź i Ruś podniesiony	216
Witenes albo Wicień Erajgoleczyk na Wielkie Księstwo Litewskie, żmudzkie, Ruskie, jatwieskie i podlaskie zgodliwie wybrany	219
Gedzimin albo Gedymin na Wielkie Księstwo Litewskie, żmudzkie, Ruskie, podlaskie i wołyńskie w Kiernowie wybrany roku Pańskiego 1300, którego też czasu Wacław, król czeski, na królestwo polskie, wygnawszy Łokietka, w Krakowie był koronowany	227
Wyprawa z wojskiem wielkim Krzyżaków do Litwy zimie 1303	229
O zwycięstwie Gedyminowym nad Krzyżaki i wyzwoleniu Żmodzi 1304	229
Wyprawa Gedyminowa na wołyńskie, łuckie, kijowskie i insze ruskie książęta roku Pańskiego 1305	232
O założeniu Troków starych i Wilna	234
O sławnej familii Ostyków i Radziwiłów	238
O poselstwie hardym carza zawolskiego i o zapasach żmudzkiego ślachcica Borejka z Tatarzynem-obrzymem i o familii Chodkiewiczów 1306	239
O wojnach częstych, różnego szczęścia, między Litwą a Krzyżaki <i>etc.</i>	243
Wodna bitwa Litawów z Krzyżaki 1312 i o zburzeniu Żmodzi	245
O spowinowaceniu Litwy z Polaki. Jako Władysław Łokietek, król polski, syna swego w szesnastu leciech ożenił z księżną Gedyminówną roku Pańskiego 1325	249
Ostatnie zwycięstwo i śmierć Gedyminowa <i>etc.</i>	252
Pogrzeb Gedyminów	253
Jawnuć Gedyminowicz, wielki książę litewski, i Kiejstut, książę żmudzkie, bracia 1321	255

Olgiard Gedyminowicz, wielki książę litewski i witebski, roku 1327	255
Jako Olgiard trzech carzyków tatarskich, podolskich dziedziców poraził i Podole ku Litwie przywrócił 1329	257
O wygnaniu z Podola Fiedora Koryjatowicza Swowolnego 1331	259
O hardej odpowiedzi Dymitra Iwanowicza, kniazia moskiewskiego, Olgiardowi i Wielkiemu Księstwu Litewskiemu 1333	260
Jako Olgiard z zwycięstwem do Wilna przyjechał i o pierwszym zaczęciu wiary rzymskiej w Wilnie od franciszkanów.	262
O Olgiardowych i Kiejstutowych synach <i>etc.</i>	263
O częstych i krwawych wojnach z obudwu stron między Krzyżaki a Olgiardem i Kiejstutem, książętami litewskimi	264
O przeważnej, stałej, a pamięci godnej Litawów na zamku Pullenie obronie i śmierci	265
O wielkiej, gwałtownej a sprosnej wojnie na Litwie przez Ludwika Węgierskiego, Jana Czeskiego, królów, i Karolusa margrafa morawskiego, syna jego, i grofa haleskiego, i mistrza z swym Zakonem. Roku Pańskiego 1343	268
Duellum Borejkwicza Litwina z Niemcem zbrojnym	270
O wojnach Henryka Dusemera, pruskiego mistrza, z Litwą i Żmodzią 1345	272
O srogich a wspólnych wojnach między Wenrychem z Kniprodu, mistrzem pruskim, a Litwą roku 1348	274
Wojna Litawów z Polakami	275
O bitwie Kiejstutowej z Niemcami i trojakim jego pojmaniu	278
O zburzeniu Kowna	279
O porażeniu Niemców przez Patryka Kiejstutowicza w puszczy, gdzie dziś Skazdub, sioło i leśnictwo jegomości, pana Wesołowskiego na samym rubieżu pruskim	281
Tryumfy i ofiary pogańskie bogom za zwycięstwo	283
O wojowaniu polskich ziem przez Litwę	287
O wspólnych wojnach Kiejstutowych z Krzyżakami	289

Jagiello Olgierdowicz, wielki książdz litewski i witebski roku 1380	294
O wojnie Jagiellowej na Polaki i o zamiotaniu Zawichwosta 1385	299
O rozterkach polskich i różnych elekcyjach, które naszym dzisiejszym czasom coś podobne były, a przyzwaniu Jagiella, wielkiego księżcia litewskiego, na Królestwo Polskie i w małżeństwo z Jadwigą Ludwikówną	302
O przyjachaniu Jagiellowym do Krakowa i jego koronacyjej roku 1386	305
O burzeniu Litwy i Rusi przez Krzyżaki i Andrzeja Kiejstutowicza i o wtarcze Świętosława, kniazia smoleńskiego	308
O wyprawie Jagiellowej do Wielkiej Polski	310
O rozmnożeniu wiary chrześcijańskiej w Litwie przez Jagiella roku Pańskiego 1387	310
Skirgajło Olgierdowicz, wielki książdz litewski, żmodzki i ruski, którego na swym miescu Jagiello posadził.	313
O wyprawie Jagiellowej do Litwy przeciw Witołtowi i jego zamkom roku 1390	315
O dobywaniu Grodna	315
O burzeniu Litwy przez Witołta z Krzyżaki, o spaleniu Troków i dobywaniu Wilna i o śmierci Narymunta, Korygiela, Totywiła, książąt	317
O przyjeździe Jagiellowym do Wilna.	318
O trzecim oblężeniu Wilna przez Witołta z Krzyżaki i burzenia Litwy 1391 miesiąca augusta	319
O zjednaniu Jagiellowym z Witołtem a o śmierci kniazia Wigunta i małżeń- stwie córek Witołtowych.	320
Witołt od Krzyżaków uciekł	321
Witołt Kiejstutowicz, stryjeczny brat Jagiellów, wielki książdz litewski, żmodzki i ruski roku 1392	322
O dobywaniu Wilna przez Skirgajła z Niemcy	323
O bitwie Witołtowej z Korybutem, stryjecznym bratem, księżciem Nowogród- ka Siewierskiego, książąt Zbaraskich i Wiśniewieckich przodkiem	324
Genealogija książąt Zbaraskich i Wiśniewieckich, i inszych, od nich idących z Dymitra Korybutowicza Olgierdowicza	325

O odjęciu Kijowa Włodzimierzowi Olgierdowiczowi, przodkowi książąt Słuckich, przez Witołta, o śmierci Skirgajłowej <i>etc.</i> , i o wzięciu Podola Koryjatowiczowi <i>etc.</i>	327
O Podolu szersze świadectwo	328
O zjednaniu Jagiellowym z Świdrygajłem a jego rozterkach, a dobyciu Witebska, Drucka i Horszej przez Witołta roku Pańskiego 1396 <i>et</i> 1403	330
O rozterkach smoleńskich, wojowaniu rezańskiemu księstwa <i>etc.</i> , i jako książę moskiewski u Witołta w Smoleńsku był	331
O pierwszej wyprawie Witołtowej na Tatary według Kromera 1390, a według Długosza 1397	333
O wtórej wyprawie Witołtowej przeciw Tatarom, niefortunnej, roku Pańskiego 1399, a według Miechowity 1398, a od stworzenia świata 6906, i o carzu Tamerlanie albo Tymirkuczu	334
Epitafium pamiątek pobitych	337
O śmierci królowej Jadwigi i o wtórym małżeństwie Jagiellowym, a o potwierdzeniu paktów z Litwą i Witołtem 1399	337
O założeniu Akademiej Krakowskiej i postronnych burdach roku 1401	339
O przysiędze wojewod wołoskich, o nieprzyjęciu królestwa węgierskiego i dobyciu trzeci raz Smoleńska przez Witołta	340
O wojnie z Krzyżakami za Świdrygielową niestwornością i ugodzie s nimi, a oddaleniu Żmodzi od Litwy <i>etc.</i>	341
O trzecim zbieżeniu Świdrygielowym do Prus a wzięciu Podola ku Polsce roku 1405	342
O pierwszej wojnie Witołtowej z zięciem moskiewskim, księciem Wasylem i domu Niemirów roku 1406	343
O wtórej wojnie Witołtowej z zięciem Bazylem moskiewskim a złości Świdrygielowej 1407 <i>et</i> 1408	344
O nowych burdach litewskich i polskich z Krzyżakami pruskimi 1408 a wzięciu Żmodzi przez Witołta	345
O Witołtowej do węgierskiego króla wyprawie	347
O sławnej wojnie i szczęśliwej bitwie Jagiellowej z Krzyżakami pruskimi i książętą Rzeszej niemieckiej roku 1410	348

O odebraniu zamków i miast po zwycięstwie, a oblężeniu Marienborku	358
O wtórym i trzecim krzyżackich wojsk porażeniu roku 1410 i czwartym zwycięstwie nad Węgry, i piątym nad mistrzem liflandzkim raz po raz tegoż roku	359
O wyprawie Jagiellowej do Węgier i przyniesieniu klejnotów koronnych i weneckich, tatarskich posłach	363
O wtórym zjednoczeniu Litwy z Polską i nadaniu wolności ślacheckich z herbami familijom litewskim a o przywiedzeniu Żmodzi do chrztu i wiary chrześcijańskiej	365
O podbiciu księstwa Wielkiego Nowogroda i Pskowa przez Witulta ku Litwie	367
O nowej wyprawie z wielkimi wojskami Jagiellowej z Polaki i z księżęty śląskimi, a Witultowej z Litwą i z Tatarami do Prus roku Pańskiego 1414	368
O pierwszym poselstwie Jagiellowym i Witultowym do Turka 1415	370
O darach Witultowych i ugodzie Litwy z Krzyżaki, o trzeciej żenie Jagiellowej i zburzeniu Kijowa przez Tatary	371
O zjeździe litewskim z Krzyżaki a nieprzezpieczności Jagiellowej i wtórym małżeństwie Witultowym roku 1418	372
O wyprawie Jagiellowej i Witultowej na Krzyżaki i sprzysiężeniu z królem duńskim i szwedzkim, i przestachu Jagiellowym roku Pańskiego 1418 . . .	373
O podawaniu carów tatarskich przez Witolta roku 1418, 1419	374
O nieprzyjęciu królestwa czeskiego dobrowolnie ofiarowanego Jagiellowi i Witultowi i o śmierci królowej Elżbiety	375
O czwartym małżeństwie Jagiellowym	376
O wyprawie wojennej Jagiellowej i Witultowej na Krzyżaki do Prus i posłaniu Zygmunta Korybuta Dymitrowicza na Królestwo Czeskie	377
O koronacyjej Zofiej, czwartej żony Jagiellowej, i przyjeździe Zygmunta Korybuta z Czech, i o zacnych gościach, a wtórym Korybutowym do Czech zwróceniu 1424.	380
O narodzeniu pierwszego syna Władysława i Kazimierza Jagiellowi etc.	381
O sukcesyjej syna królewskiego Władysława i o potwarzy na królową o cudzołóstwo przez Witolta	382

O zacnym zjeździe i sławnym weselu w Łucku i jako Witołt przemyślał z Księstwa Litewskiego królestwo uczynić za powodem cesarskim roku Pańskiego 1429	384
O burdach między Witołtem a Polaki o koronę litewską	388
O ofiarowaniu korony polskiej Witołtowi	389
O podarku od cesarza Witołtowym	389
O pojmaniu posłów cesarskich do Witołta idących	390
O zabronieniu przyniesienia korony Witołtowi	391
O wyzwaniu Jagiellowym do Litwy przez Witołta i o śmierci jego	392
Bolesław Świdryhajło Olgierdowicz, wielki książdz litewski, żmudzki i ruski	395
O chytrych listach	398
O wypuszczeniu króla Jagiella z Litwy i burdach Świdrygielowych	398
O wojnie Polaków przeciw Świdrygajłowi roku 1431	400
O przymierzu z Świdrygielem	402
Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubskie, brat Witołtów, wielki książdz litewski, ruski, żmudzki roku 1432	403
O bitwie Zygmuntowej z Świdrygielem u Oszmiany	405
O burzeniu Litwy przez Świdrygajła roku 1433	406
O śmierci Jagiellowej	407
Władysław Trzeci Jagiellowicz, król polski, a potym i węgierski, roku 1434	409
O rozterkach koronacyej	409
O różnych wojnach w Litwie i porażeniu mistrza liflandzkiego w Żmodzi etc.	410
O porażeniu Świdrygielowym z mistrzem liflandzkim i utopieniu Korybuta roku 1435 w dzień św. Szymona	412
O hołdzie wojewod wołoskich królowi Władysławowi Jagiellowiczu	414
O upamiętaniu Świdrygielowym i jego nędzy	414

O wyprawie Władysławowej do Czech	415
O srogim porażeniu Podolan przez Tatary na drugi rok 1430	416
O burdach w Polsce przez Melsztyńskiego	417
O przyjęciu królestwa węgierskiego od Władysława <i>etc.</i>	418
O koronacyji Władysławowej na królestwo węgierskie	419
O zabiciu Zygmunta, wielkiego księcia litewskiego, przez kniazia Iwana Czartoryskiego 1440, a od stworzenia świata 6948	420
Kazimierz Jagiellowicz, wielki ksiądz litewski, żemodzki, ruski, wołyński i podlaski roku Pańskiego 1440	424
O burdach smoleńskich	426
O rozruchu żmodzkiem.	427
O wojnie z Moskiewskim Kazimirzowej przez Kiskę Stanisława, a o familiję Zienowiczów	429
O nieprzebieżności Kazimirzowej w łowach roku 1443	432
O podawaniu carzów tatarskich przez Kazimirza	433
O wróceniu Kijowa książęciu Olelkowi, książąt Słuckich przodkowi, i zwróceniu Świdrygielowym do Litwy roku 1443	434
O powodzeniu Władysława Jagiellowicza, króla polskiego i węgierskiego, z nieprzyjaciół wewnętrznymi i postronnymi w Węgrzech i o wojnie z Turki szczęśliwej	435
O złamaniu przymierza Turkom z namową papieskiej a o znacznej s nimi bitwie króla Władysława Jagiellowicza i zabiciu jego u Warny roku Pańskiego 1444	438
<i>Interregnum</i> po Władysławie przez półtrzecia lata a o burdach przyjęcia królestwa z Kazimirzem i z Litwą	445
Kazimierz Trzeci Jagiellowicz, król polski i wielki ksiądz litewski roku 1447, czerwca miesiąca, dnia 25	448
Prawdziwy dowód o śmierci kniazia Michała Zygmuntowicza	449
O odjeździe królewskim do Litwy i sejmie parczowskim	450

O rozterkach wołoskich i sejmie w Nowogródku litewskim a tatarskich najazdach	452
O wymówieniu z przysięgi Kazimirzowej Polakom gwoili Litwie	453
O hołdzie wołoskim i porażeniu Polaków przez Bodana bękartą i burzeniu ruskim i podolskim przez Tatory	454
O sejmie podejrzanym panom litewskim w Parczowie z Polaki	455
O Łucku przez Litwę ubieżonym i śmierci Świdrygielowej a zajątrzeniu Polaków i z Litwą	456
Sjem w Siradzu z Litwą	457
Tatarowie do Podola wtargnęli z podejrzeniem litewskim	458
O wzięciu Konstantynopola albo Carygroda, nasławniejszego miasta stołecznego cesarzów greckich i patryjarchy, przez Mahometa Wtórego, carza tureckiego, roku Pańskiego 1453, a według rachunku ruskiego od stworzenia świata 6961, za króla polskiego Kazimirza Jagiellowicza, wielkiego księcia litewskiego.	459
O wtargnieniu tatarskim na Wołyń i ich porażeniu roku 1453	477
O trzecim sejmie w Parczowie Polaków z Litwą	478
O sejmie piotrkowskim	479
O rozruchu Prusaków przeciw Krzyżakom, o małżeństwie królewskim i przyjęciu Prusów w poddanie	480
Sjem w Brześciu Litewskim	481
O nieszczęśliwej bitwie Kazimirzowej z mistrzem pruskim u Chojnic, a o familiach w Litwie Wołowiczów, Sudymontowiczów, Stankiewiczów, Kuczuków, Ileniczów i Andruszkowiczów roku Pańskiego 1454	482
Omyłki latopisców litewskich czasem, miescem i nieprzyjacielem o tym porażeniu Kazimirzowym i jego uciekaniu od Chojnic	487
O rozterkach w Litwie przez Gasztołta i o śmierci Oelka Włodzimierzowicza księcia kijowskiego, książąt słuckich przodka	491
O sejmie piotrkowskim dla poboru na żołnierze roku 1456	492
O osadzeniu zamków podolskich przeciw Litwie, ich surowym poselstwie do króla, a jak chcieli imo króla Kazimirza podnieść sobie na Wielkie Księstwo Litewskie Siemiona Oelkowicza, książę kijowskie, Słuckich książąt przodka	493

O kupieniu Maryjenberku albo Malborku i podaniu inszych zamków pruskich Kazimirzowi	495
O porażeniu Rusaków i Polaków na Podolu przez Tatary	496
O wyprawie polskiej do Prus niepożytecznej	497
Sjem piotrkowski koło przymierza i wojny z Krzyżaki	498
O odjeździe królewskim do Litwy i wyprawie do Prus a o porażeniu mistrza pruskiego Ludwika przez służebne żołnierze i pomoc litewską z Janem Chodkiewiczem, według Długosza i latopisców litewskich	498
O poborze na wojnę pruską z trudnością uproszonym a próżnym poselstwie do papieża, aby Krzyżacy z Prus do Tenedos, insuły greckiej, przeciw Turkom byli przeniesieni	502
O sejmie piotrkowskim w Brześciu roku Pańskiego 1460	504
O sejmie wileńskim i wtórym żądaniu kniazia Siemiona Olelkowicza na Wielkie Księstwo Litewskie roku 1461	504
O porażeniu wojska krzyżackiego przez Polaków i Tatarów litewskich pod Nieszową i Puckiem	507
O pobiciu na głowę Rusaków żołnierzy przez Litwę do Kafy ciągnących	511
O sejmie Polaków z Litwą próżnym	512
O poselstwie papieskim i cesarskim do cara prekopskiego i Kazimierza króla natenczas będącego w Litwie, a o porażeniu 700 Liflant fortelem żmudzkiem roku 1466	513
O dobyciu Chojnic i o wiecznym pokoju z Krzyżaki pruskimi a skończeniu wojny z nimi, która trwała lat 150 z obu stron, a za Kazimierza 14 lat	514
O ofiarowaniu królestwa czeskiego i przysiędze Stefana Walecznego, wojewody wołoskiego, i srogim porażeniu Tatarów roku 1468	516
O objeżdżaniu Ukrainy w Litwie, najachaniu Liflant do Litwy i kijowskiego księstwa w województwo obróćniu	517
O koronacyjej na królestwo czeskie Władysława Kazimierzowicza, a odpędzeniu Kazimierza, drugiego syna Kazimierzowego, od królestwa węgierskiego przez Matyjasza	518
O poselstwie Husankaszana, króla perskiego, do Kazimirza	521

O wojnie Kazimierzowej z Polaki i Władysławowej z Czechy przeciw węgierskiemu królowi Matyjaszowi nieszczęśliwej i wzburzeniu ruskich krain od nikczemnego wojska tatarskiego	522
O srogim porażeniu Turków przez Stefana, wojewodę wołoskiego	525
O wzięciu Kafy przez Turki i Białogroda	526
O wzięciu Nowogroda Wielkiego pod Litwą przez księdza moskiewskiego Iwana Wasylewicza Wielkiego roku 1477	529
O porażeniu Turków sta tysięcy przez Stefana Batorego, wojewodę siedmiogrodzkiego	531
O przysiędze Stefana, przesławnego wojewody wołoskiego, królowi Kazimierzowi i o jego bitwach z Turki	534
O sławnym porażeniu Tatarów przez Jana Albrychta	535
O wojnie i ugodzie między Janem Albrychtem i Władysławem, królem czeskim, Kazimierzowicz, rodzonymi bratry, a przekinienu książąt siewierskich od Wielkiego Księstwa Litewskiego do moskiewskiego księdza, a o śmierci króla Kazimirza	536
O podniesieniu Aleksandra na Wielkie Księstwo Litewskie, Ruskie, żemojdzkie <i>etc.</i> a Jana Albrychta na królestwo polskie Kazimierzowiczów 1492	541
O wojnie Moskiewskiego na Litwę i przymierzu z nim. O zjeździe w Lewoczyjej i porażeniu naszych u Wiśniowca od Tatarów	544
O przyniesieniu Heleny, księżny moskiewskiej, do Wilna w małżeństwo Aleksandrowi, a wyprawie jego próżnej do Wołoch	546
O wojnie Albrychta, króla i Aleksandra, wielkiego księdza litewskiego, przeciw Turkom postanowionej a wyprawie ich do Wołoch i o dobywaniu próżnym Soczawy w Wołoszech	547
O porażeniu Polaków na Bukowinie i Mazurów przez Wołochy, a o pogromie ich około kilku tysięcy Litwy nad Niestrzem	550
O wybraniu na hetmaństwo litewskie kniazia Konstantyna Ostroskiego z książąt Druckich i o srogim zburzeniu Podola i Rusi od Wołochów, Turków i Tatarów a o pozdychaniu czterdzieści tysięcy Turków od zimna	554
O ugodzie bratów, królów: Władysława węgierskiego z Albrychtem polskim i Aleksandrem wielkim księdzem litewskim, a o udziale Sygmuntowym w Śląsku i przymierzu z Stefanem wołoskim, Iwanem moskiewskim, Bajazetem tureckim, monarchami	556

O wojnie Moskiewskiego przeciw zięciowi Aleksandrowi, wielkiemu księdzu litewskiemu	558
O porażeniu panów litewskich i pojmaniu ich na Wiedroszy rzece według latopisców, a posiedzeniu zamków litewskich od Moskiewskiego	559
O srogim burzeniu ziem ruskich i podolskich przez Tatary a niepożytecznej wyprawie Aleksandrowej z litewskim i cudzoziemskim wojskiem przeciw Moskiewskiemu	562
O sprzysiężeniu Tatarów zawojskich z Litwą i z Polską i przywiedzeniu ich przez Chaleckiego przeciw Moskwi i prekopskim Tatarom a o ścięciu Piotra wojewodzica wołoskiego i o śmierci Jana Albrychta króla	563
Aleksander Kazimierzowicz, wielki książdz litewski, na królestwo polskie koronowany roku 1501	566
O odjeździe Aleksandrowym do Litwy, o poselstwie jego do Moskiewskiego i przymierzu z nim, wojowaniu ruskich krain przez Tatary, a o porażeniu ich przez Siemiona Olekrowicza, książę Szuckie, za Bobrojskiem	569
O burzeniu ruskich krain i pokuckich przez Wołochy i o śmierci Stefana, wojewody ich walecznego, i o sejmie lubelskim	572
O sejmie w Brześciu Litewskim i niesłusznym gniewie Aleksandra króla na pany litewskie z oskarżenia kniazia Glińskiego	574
O śmierci wielkiego Iwana Wasylewicza, moskiewskiego kniazia	576
O sejmie w Radomiu z litewskimi i polskimi pany, za którym śmie Szachmat, zawojski carz, skargę czynił o swoją utratę, a oskarżeniu złoczyńców ślachty polskiej	577
O srogim zburzeniu litewskich państw przez Tatary około Szucka, Nowogroda, Mińska, Witebska, Połocka, Łojowej Góry, i o wileńskiego miasta obmurowaniu	580
O sejmie lubelskim a o sporze duchownych z świeckimi o miejsca w senacie i wyprawie służebnych do Wołoch, a odcięciu Pokucia	583
O przyjeździe króla Aleksandra do Wilna, a osadzeniu Szachmata carza w Kownie, niemocy królewskiej, a fałszywym lekarzu i burzeniu Litewskiego Księstwa od Tatarów, a porażeniu ich przez Litwę za hetmaństwem Glińskiego u Klecka	584
Maciej Strykowski do łaskawego czytelnika	588
O bitwie z Tatary pod Kleckiem i sławnym ich porażeniu przez Litwę	591

O urodzie, obyczajach i pogrzebie Aleksandrowym w Wilnie i podniesieniu na Wielkie Księstwo Litewskie Sigmunta, brata jego, głogowskiego i opawskiego księcia	597
Zygmunt Pierwszy, Jagiełłów wnuk a syn piąty Kazimierzów, głogowskie i opawskie książę	599
ANEKSY	601
Illustrissimis principibus dominis Georgio, Simeoni et Alexandro ducibus Slucensibus Augustinus Rotundus utriusque iuris doctor secretarius SRM, advocatus Vilmensis S.D.	603
Wielce znakomitym książętom, panom Jerzemu, Szymonowi i Aleksandrowi wodzom Słuckim — Augustyn Rotundus, doktor obydwu praw, sekretarz SRM, wójt wileński przesyła pozdrowienie	604
Śpiew o wolności ślachty polskiej, jakiej nie masz pod słońcem świata	605
KOMENTARZE I INDEKSY	607
Przypisy.	611
Słownik	665
Ważniejsze źródła.	677
Wykaz ważniejszych opracowań.	681
Indeksy	687